

Informatiebijeenkomst

Stichting IJsselhoeven 10 maart 2018

Allerlei aspecten rondom sanering asbestdaken en PV:

Mini Expobeurs

Ophalen praktische concrete- en financiële informatie

**Zorg zelf voor de juiste kennis op
het juiste moment!**

Daarom bent u hier!

Even voorstellen

Anton Legeland

Even voorstellen

ZoekerAsWatt

Integraal adviesproduct :

- Sanering asbestdaken / nieuw dak
 - Energieverbruik + besparing
 - Energiebeheer(s)plan
 - Zonnepanelen ja/nee
 - Slopen / herbouw
 - Functieverandering
 - Bestemmingsplanwijzigingen
 - Procesbegeleiding offertetraject
-
- Pilotproject 'Zon op Erf'
 - Asbestrein

Anton Legeland

“NEVENTAK”

- Snel internet buitengebied ; géén glasvezel!!
- Eigen LORA-netwerk in Achterhoek
- Internet of Things
- Sensoren:
 - Hooibroei
 - Koe-identificatie weidepremie
 - Peilbuizen Waterschap + boeren
 - Weerstations en grondsensoren
 - Precisie landbouw

**Moet er een keer af!
1 januari 2024 ????**

Is dat
moeilijk
een
vergunning
krijgen?

Wat gaat dat kosten?
Eerst maar één
schuurtje doen?

SC530 –
SC540?

55 m2 dak

**Of deze maar
helemaal
aan de grond
gooien?**

**Mag ik herbouwen
op een andere plek?
Hoe staat dat in het
bestemmingsplan?**

**Was er niet één
of andere
subsidieregeling?
Is die er nog?**

**Wat te doen bij een
asbestdakbeschoot?**

**Melkveehouder Jansen
heeft gesaneerd.**

**Zelfde spelregels?
Zelfde voordelen?**

**Jansen heeft een bult
stroom nodig!**

**Hier is nog niks gebeurd!
Zou Peters weet hebben
van de landelijke
subsidieregeling?**

Voorwaarden?
Wanneer aanvragen?
Ook bij de provincie
aanvragen? Stapelbaar?
Dubbele subsidie?

En onze achterburen zijn twee voormalige bedrijven die al 10 jaar geleden gestopt zijn. Zou hierin een andere activiteit mogelijk zijn? Zit er nog agrarische bestemming op?

Ook 2x subsidie?

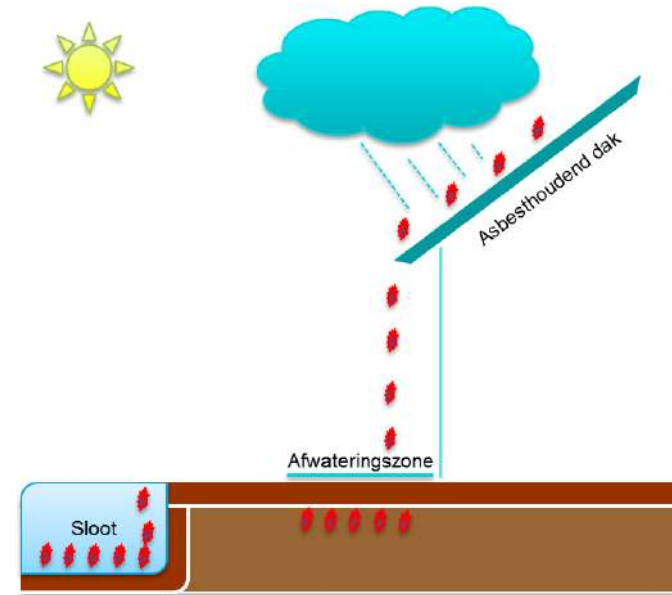

**Zag ik laatst onderweg!
Andere gemeente
natuurlijk!
Handige oplossingen?**

Asbest 'drup'

Bodemsanering nodig door honderdduizend asbestdaken????

Investeren in sanering asbestdaken is veel meer dan alleen het opruimen van de asbestdaken

= keus maken voor :

- toekomst gebouw**
- wel of geen functieverandering**
- wel of geen sloop / verbouw / herbouw**
- wel of geen PV in het klein of groot**
- wel of geen bestemmingsplanwijziging**
- wel of niet (veel) geld uitgeven**

Een bult vragen over:

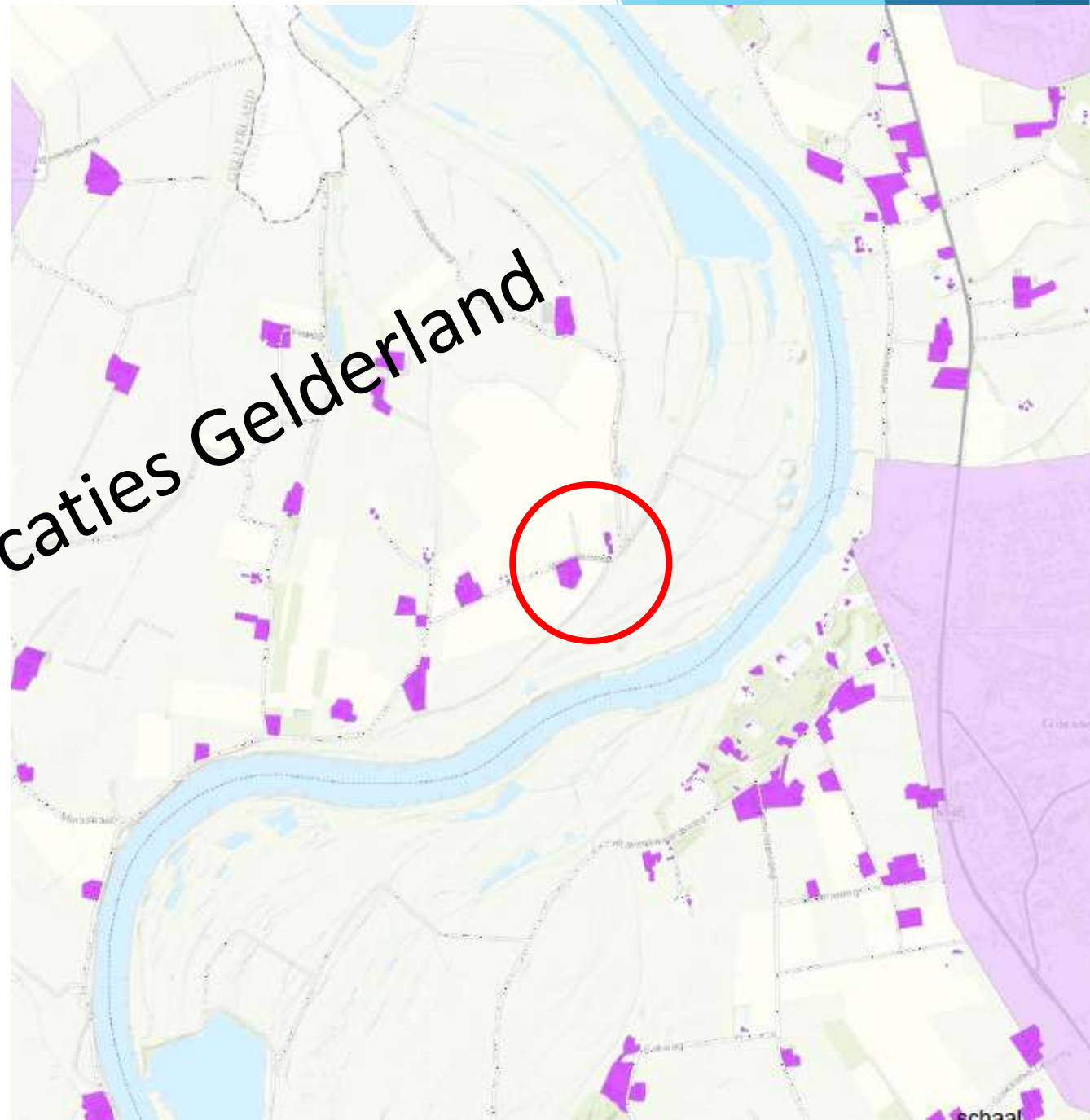
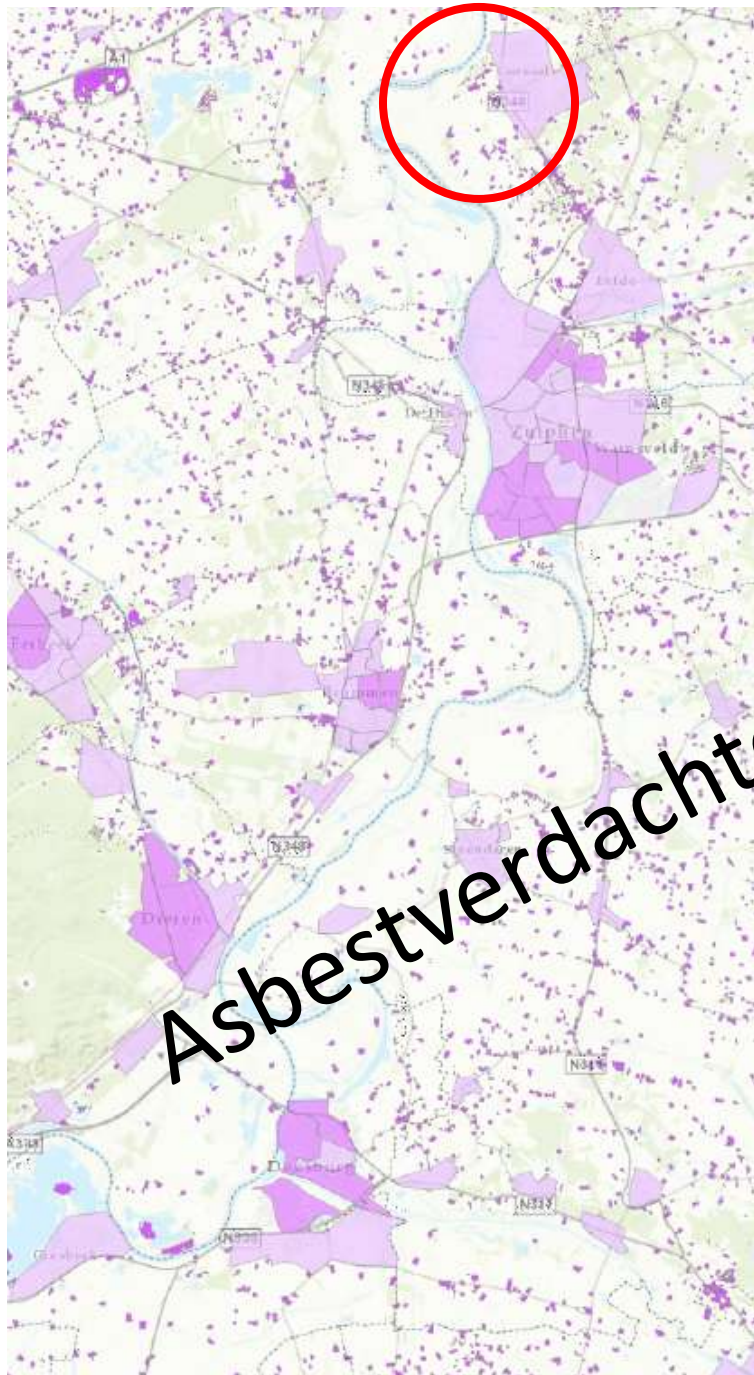
- **Asbest**
- **Zonnepanelen**
- **Energie**

Asbest

- Asbestos betekent onverwoestbaar
 - Sinds 1994 verboden toe te passen
- In 2024 verbod om asbestdak te hebben
- NT in de golfplaat = nieuwe technologie asbestvrij
 - Bij twijfel monster laten testen

Asbestdaken overal in buitengebied

Abschaden durch Infiltration

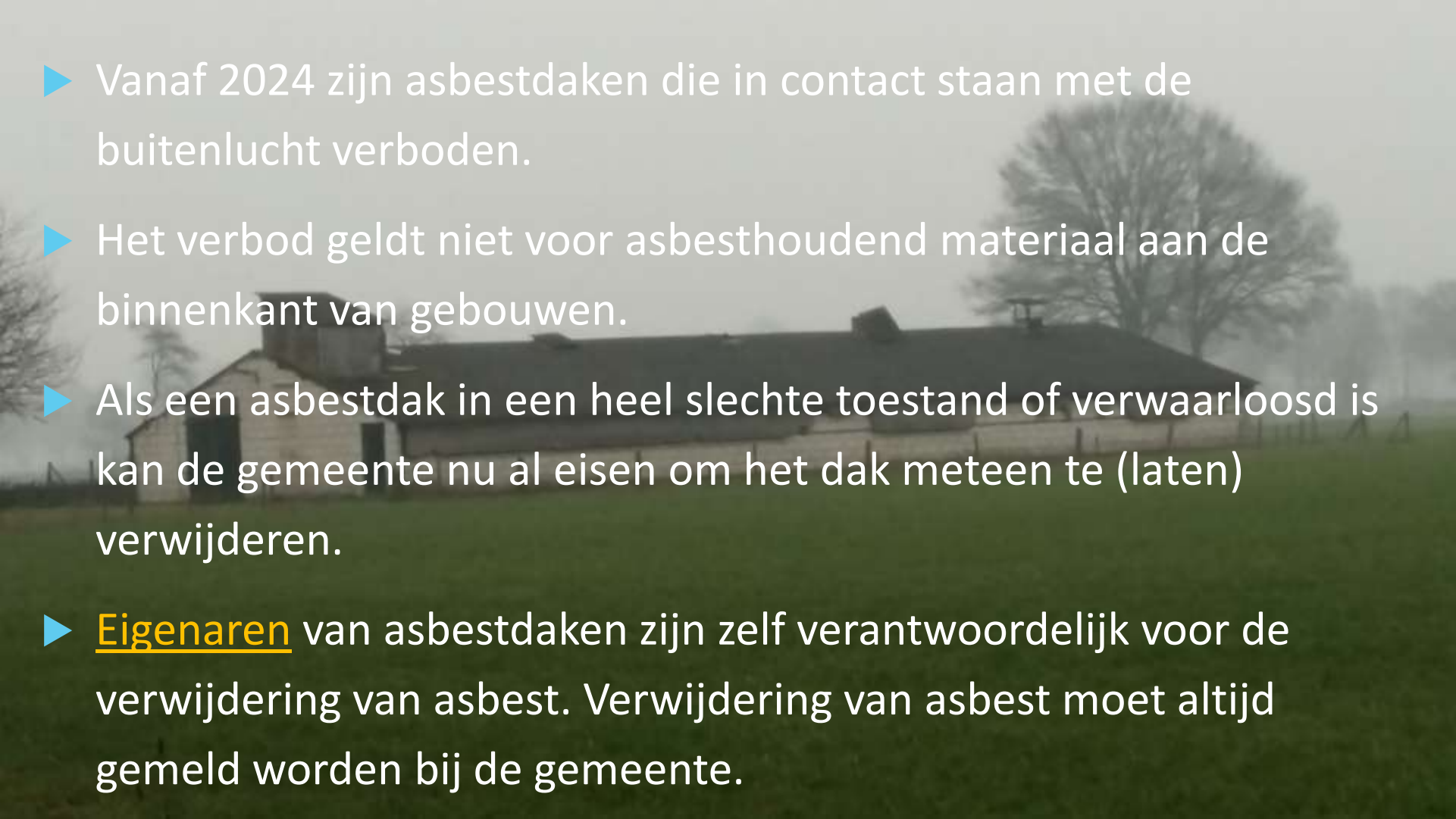

Het asbestprobleem

- ▶ Er ligt heel veel : > 120 miljoen m2
- ▶ Ong. 50% bij agrariërs = 15 – 25 % vd locaties
- ▶ Ong. 50% bij niet agrariërs = 75 - 85% vd locaties
- ▶ Dakeigenaar is en blijft verantwoordelijk voor zijn eigen dak

Asbest in de praktijk

-
- ▶ Vanaf 2024 zijn asbestdaken die in contact staan met de buitenlucht verboden.
 - ▶ Het verbod geldt niet voor asbesthoudend materiaal aan de binnenkant van gebouwen.
 - ▶ Als een asbestdak in een heel slechte toestand of verwaarloosd is kan de gemeente nu al eisen om het dak meteen te (laten) verwijderen.
 - ▶ Eigenaren van asbestdaken zijn zelf verantwoordelijk voor de verwijdering van asbest. Verwijdering van asbest moet altijd gemeld worden bij de gemeente.

Tijdig voorsorteren

- ▶ Vraagt om : **de juiste kennis op het juiste moment**
- ▶ Vragen / opmerkingen uit de praktijk
 - ▶ Duurt nog ruim 6 jaar! Is nog ver weg
 - ▶ 2024 is praktisch in de uitvoering toch niet haalbaar
 - ▶ Financiële haalbaarheid??
 - ▶ Wat mag ik terug bouwen bij sloop?
 - ▶ Er komen vast nog meer subsidies!
 - ▶ Het dak wordt snel slechter / geen onderhoud
 - ▶ Toename commentaar omgeving
 - ▶ Rol verzekeraar / Financiers?
- ▶ **Belangrijk: Inzicht in het saneerproces en kosten!**

Asbestdak saneren(> 35 m²)

- ▶ **Opmaken inventarisatierapport**

- ▶ 3 jaar geldig (verlenging van 3 jaar)
- ▶ Onafhankelijk bureau met Procecertificaat Asbestinventarisatie (SC 540)

- ▶ **Sloopmelding gemeente**

- ▶ Tijdig vooraf aan asbestsanering
- ▶ Gratis; geen legeskosten

- ▶ **Saneren asbestdak**

- ▶ Bedrijf met Procecertificaat Asbestverwijdering (SC 530)

- ▶ **Oplevering sanering = vrijgave**

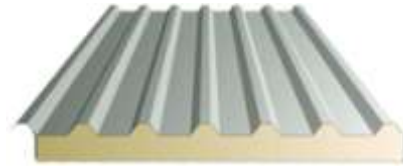
- ▶ Geaccrediteerd laboratorium

Nieuw dak

▶ Golfplaten

▶ Sandwichpanelen

*Op mijn “nieuwe” dak zijn zonnepanelen interessant
Ja of Nee ?*

*Vooraf meenemen in de beslissing voor het nieuwe dak in
verband met de mogelijk zwaardere constructie!*

Subsidiemogelijkheden 1-1-2016

Rijksregeling : Subsidieregeling verwijderen Asbestdaken (SVA)

- € 75.000.000,-- verdeeld over 2016-2017-2018-2019
- Verbruikt: 2016 → 15 mln. ; 2017 → 26 mln.
- 1^e Budget 2018 = 11 mln. → resteert 23 mln.
- Geen eisen aan soort locatie, oppervlakte of deelnemer, mits gesaneerd door gecertificeerde asbestverwijderaar
- Geen verplichting tot aanschaf zonnepanelen
- < 6 maanden na sanering aanvragen op basis van gespecificeerde factuur
- € 4,50 per m²

Rijksoverheid

Subsidiemogelijkheden 1-1-2016

Rijksregeling : Subsidieregeling verwijderen Asbestdaken

- € 75.000.000,-- verdeeld over 2016-2017-2018
- Verbruikt: 2016 → 15 mln. ; 2017 → 20 mln. ; 2018 → 20 mln.
- 1^e Budget 2018 = 11 mln. → rest 9 mln.
- Geen eisen aan soort leiding, maar deelnemer, mits gesaneerd door gecertificeerde partij
- Geen vermindering van subsidie voor zonnepanelen
- < 500 m² dakoppervlakte
- Aanvragen op basis van gespecificeerde factuur

Rijksoverheid

Regeling 'asbest eraf – zonnepanelen erop' is gestopt in 2016

Klein particulier dak versus groter dak

$\leq 35 \text{ m}^2$

- ▶ Sloopmelding gemeente
- ▶ Geen asbestinventarisatierapport
- ▶ Saneren zelf (niet gespijkerd)
- ▶ Geen subsidie
- ▶ Kosten: eigen arbeid en afvoer naar afhaalpunt
- ▶ Stortkosten 100,-
- ▶ Bedrijven mogen niet zelf saneren

70 m²

- ▶ Sloopmelding
- ▶ Asbestinventarisatierapport € 400,-
- ▶ Saneren SC530 -> € 2.100,-
- ▶ Subsidie af: $70 \times €4,5 =$ -/- € 315,-
- ▶ Advies / subsidie aanvraag € 115,-
- ▶ Totaal: € 2.300,-
- ▶ Factor 23 in prijs en factor 2 in m²

Goed oriënteren / laten informeren!

Individueel of groepsadvies / gezamenlijke aanpak?

Indicatie van de kosten bij saneren asbestdak + nieuw dak

*Bedragen zijn exclusief BTW en exclusief fiscale regelingen

* Nieuw dak is golfplatendak

* Individuele situaties kunnen onderling enorm verschillen

Activiteit	70 m2		250 m2		500 m2		1.000 m2	
Inventarisatierapport	€ 400		€ 400		€ 450		€ 500	
Sanering	€ 2.100	€ 30	€ 3.250	€ 13	€ 5.000	€ 10	€ 8.000	€ 8
Nieuw dak	€ 1.600	€ 23	€ 5.000	€ 20	€ 9.500	€ 19	€16.000	€ 16
Af: subsidie	€ 315		€ 1.125		€ 2.250		€ 4.500	
Totaal investering	€ 3.785		€ 7.525		€ 12.700		€ 20.000	
Investering per m2	€ 54,00		€ 30,00		€ 25,00		€ 20,00	

Indicatie van de kosten bij saneren asbestdak + nieuw dak

*Bedragen zijn exclusief BTW en exclusief fiscale regelingen

* Nieuw dak is golfplatendak

* Individuele situaties kunnen onderling enorm verschillen

Activiteit	70 m2		250 m2	500 m2
Inventarisatierapport	€ 400		€ 400	
Sanering	€ 2.100	€ 30	€	
Nieuw dak				
A				
Tot				
Inves				€ 20,00

Indicatieprijzen van sanering asbestdak m.n afhankelijk van :

- Oppervlakte per dak
- 1 of meerdere schuren
- Bereikbaarheid
- Schuur bezem – en spinragschoon
- 1 of meerdere vrijgaven

Indicatie van de kosten bij saneren asbestdak + nieuw dak

*Bedragen zijn exclusief BTW en exclusief fiscale regelingen

* Nieuw dak is golfplatendak

* Individuele situaties kunnen onderling enorm verschillen

Activiteit	70 m²
Inventarisatiet	
San	
Nieuw	
Af: subs	
Totaal in	
Investerin	

- Goede offertes opvragen
- Geen appels met peren vergelijken
- Geen enkel bedrijf is gelijk
- Lege schuur of stal met vee?
- **Binnen-asbest of niet?**
- Geïsoleerde dakplaat of golfplaat?
- Lichtstraten / nok / windveren / dakgoten

Ervaringsfeiten rondom asbest 2024

- ▶ Bij particulieren weliswaar kleinere oppervlakken, maar :
 - ▶ Relatief hoge m2 prijs voor sanering + nieuw dak
 - ▶ Geen BTW- en geen Investeringsaftrek op sanering + aanschaf nieuw dak
 - ▶ Geen afschrijvingsmogelijkheden op het nieuwe dak
 - ▶ De uitgaven voor sanering + nieuw dak zijn veelal niet gepland
 - ▶ De kosten zijn vanaf nu wel voorzienbaar richting 2024
 - ▶ Onduidelijkheid over :
 - ▶ een 'simpele – en goedkope' manier van financieren
 - ▶ de gevolgen van huidige 'woonbestemming' en vroegere 'agrarische bestemming' ; **LET OP!!!!**
 - ▶ “terugbouwrecht’ bij dak saneren, gevolgd door volledig slopen. **LET OP!!!!!!!**
 - ▶ mogelijkheden van eventueel sloopfonds gemeente
 - ▶ consequenties van verzekering
 - ▶ de optie zonnepanelen

Conclusies n.a.v. asbestfeiten

- ▶ Wat kan helpen om toch de stap te zetten:
 - ▶ Duidelijkheid, kennis en informatie over traject / procedures / investeringsplaatje , geënt op de eigen locatie (De informatiebehoefte is groot)
 - ▶ Ontzorging in het traject
 - ▶ Minder star bestemmingsplan buitengebied in geval van sloop en herbouw, functieverandering
 - ▶ Positieve prikkel in de vorm van
 - ▶ Subsidies
 - ▶ Lagere tarieven door bundeling
 - ▶ Goedkope leningen door bv. duurzaamheidslening gemeente of een asbestkrediet van de bank
 - ▶ Vergoeding vanuit sloopfonds
 - ▶ Terugbouwrecht voor bepaalde periode en bepaalde m2

Initiatieven in de Achterhoek

▶ **Asbesttrein**

- ▶ Initiatief van LNAGRO de Ondernemerij + Synprofect
- ▶ Ondersteund door Ministerie / Provincie / Regio Achterhoek / LTO / Gemeente
- ▶ Ambitie Regio: De Achterhoek in 2024 vrij van asbestdaken
- ▶ 3 Pilots in Oude IJsselstreek, Bronckhorst, Berkelland 2016-2017
- ▶ **NU definitief van start in Berkelland ; maart 2018**

➤ **Sloopfondsen / stimulering sanering asbestdaken**

- **Gemeente Bronckhorst, Berkelland, Aalten**

▶ **Zon op Erf = ZOEF = Pilot**

- ▶ Initiatief van AGEM = Achterhoekse Groene Energie Maatschappij
- ▶ 3 vliegen in één klap :
 - ▶ Saneren asbestdaken
 - ▶ Slopen van leegstaande stallen
 - ▶ Produceren van zonne-energie op het erf

Energieverbruik en zonnepanelen

Specificatie Jaarafrekening

klantnummer 10593582
datum 21 maart 2008
factuur 445-
rekeni

5.777	kWh	€	0,0338	€	195,53
77	dagen	€	0,0438	€	16,50
	dagen	€	0,0493	€	18,59
	en	€	0,0510	€	19,24
				€	<u>249,86</u>
			0123	€	26,00
				€	55,01
					27,99
					22,00
					18,75
					<u>149,75</u>
					46,44
					<u>46,44</u>
					<u>446,05</u>

Energienota Particulier

Leveringskosten incl. BTW

De variabele leveringskosten en de vaste leveringskosten zijn de kosten die Nuon berekent voor de levering van de energie. De opslag voor duurzame energie en de energiebelasting worden door de overheid bepaald en zijn per leverancier gelijk. De teruglevertarieven zijn exclusief btw.

⚡ Stroom

Laatste prijswijziging stroom: 23-1-2017	Verbruik	Tarief	Bedrag
Leveringskosten normaalstarief 0 - 35000 kWh	4200 kWh	5,90 ct	€ 248,00
Vaste leveringskosten			€ 39,06
Opslag Duurzame Energie 0 - 10000 kWh	4200 kWh	0,90 ct	€ 37,61
Energiebelasting 0 - 10000 kWh	4200 kWh	12,26 ct	€ 514,81
Vermindering energiebelasting			€ -373,33
Totaal stroom (inclusief btw)			€ 466,14

Maximale leveringsgrens van dit product is 10000 kWh.

🔥 Gas

Laatste prijswijziging gas: 23-1-2017	Verbruik	Tarief	Bedrag
Leveringskosten incl. regiotoeslag (regio 1)	2000 m³	30,32 ct	€ 606,45
Vaste leveringskosten			€ 45,01
Opslag Duurzame Energie 0 - 170000 m³	2000 m³	1,92 ct	€ 38,48
Energiebelasting 0 - 5000 m³	2000 m³	30,55 ct	€ 610,90
Totaal gas (inclusief btw)			€ 1300,84

Maximale leveringsgrens van dit product is 170000 m³.

Ook bij zonnepanelen! 2017
Ook voor ondernemers

Ook focus op besparing gas

Afzekering! Grootste verschil tussen particulieren en bedrijven

1 Capaciteitstarieven

Het capaciteitstarief is een tarief voor de aansluiting, het transport van energie en de meetdiensten per aansluiting. Sinds 1 augustus 2013 betaalt u dit tarief niet meer rechtstreeks aan uw netbeheerder, maar via uw energieleverancier. De hoogte van de capaciteitstarieven ziet u in onderstaande tabel.

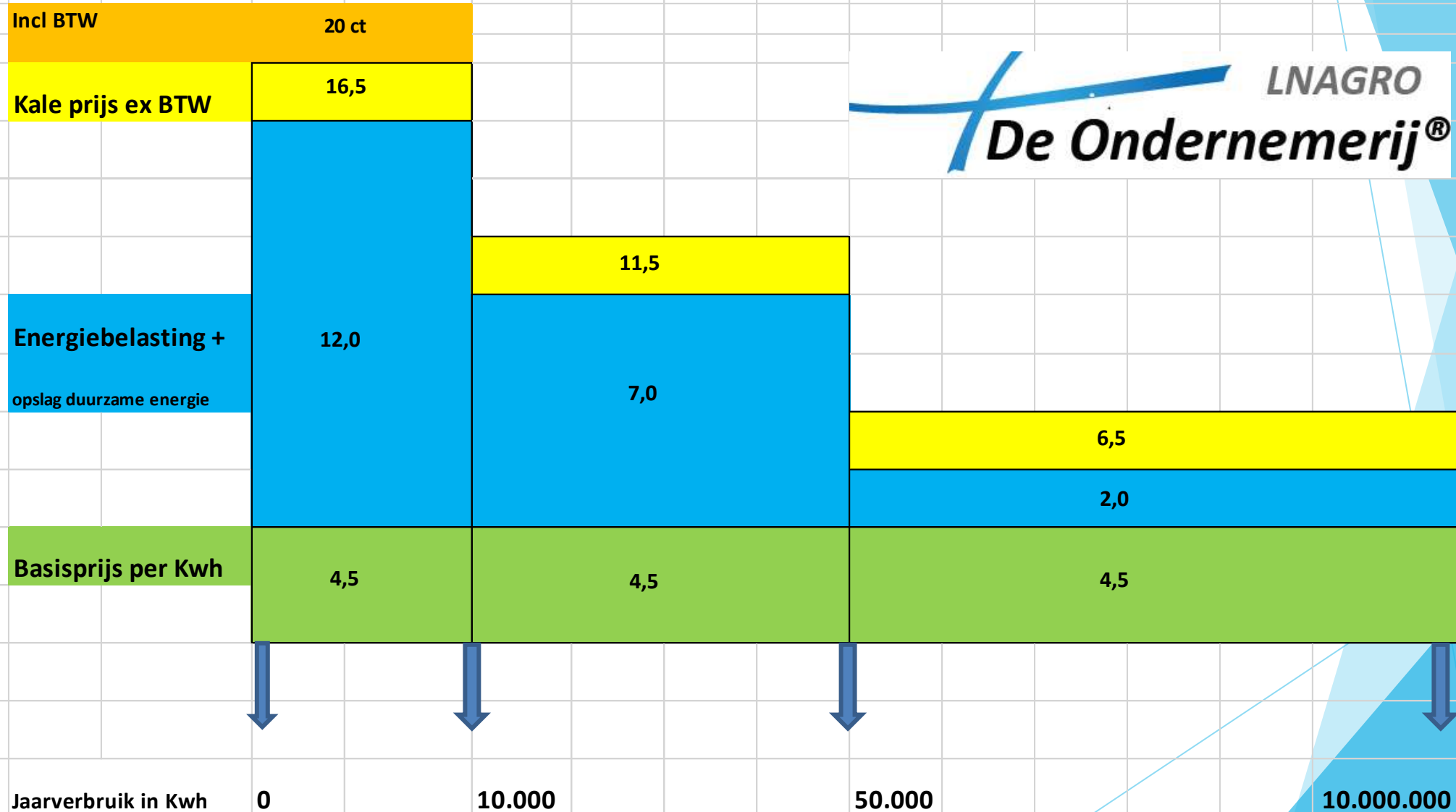
Aansluiting	€/dag incl. btw	€/dag excl. btw	€/jaar incl. btw	€/jaar excl. btw
1 x 6A geschakeld net onbemeten	0,0354	0,0293	12,9757	10,7238
1 x 6A geschakeld net bemeten	0,0915	0,0757	33,5245	27,7062
t/m 3 x 25A onbemeten	0,5741	0,4745	210,1370	173,6670
t/m 3 x 25A bemeten	0,6302	0,5209	230,6857	190,6494
> 3 x 25A t/m 3 x 35A	2,4567	2,0304	899,1829	743,1264
> 3 x 35A t/m 3 x 50A	3,5808	2,9594	1.310,5998	1.083,1404
> 3 x 50A t/m 3 x 63A	4,7250	3,9050	1.729,3683	1.429,2300
> 3 x 63A t/m 3 x 80A	5,8491	4,8340	2.140,7852	1.769,2440

Let op : 1. Verlaag afzekering bij vermindering bedrijfsactiviteiten !!!! Kan zomaar 700- 1.000 euro per jaar schelen

Let op : 2. Soms moet afzekering verhoogd worden bij zonnepanelen → reken dat mee!

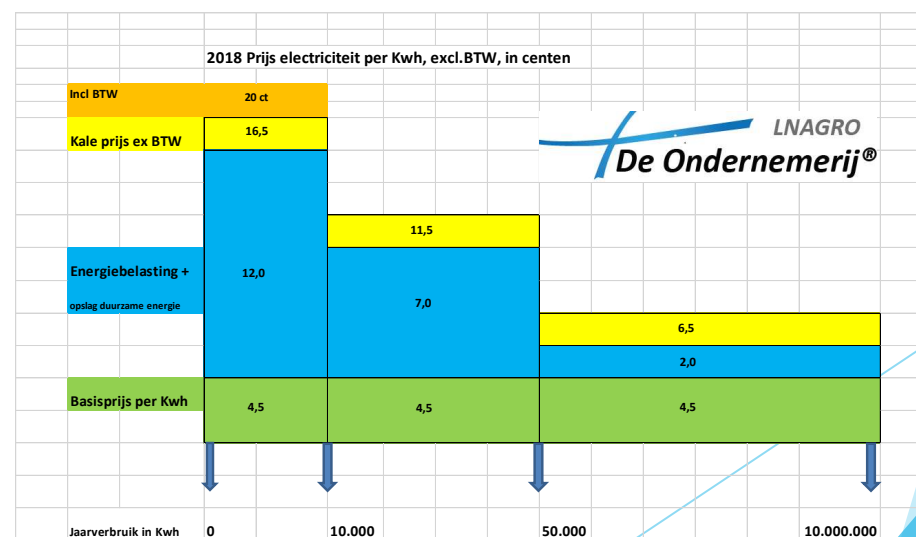
Let op : 3. Meerdere aansluitingen op 1 locatie en geen complexverklaring → je betaalt (veel) te veel energielasting

2018 Prijs electriciteit per Kwh, excl.BTW, in centen

Druk maken om lagere kWh-prijs of beter 1.000 kWh besparen?

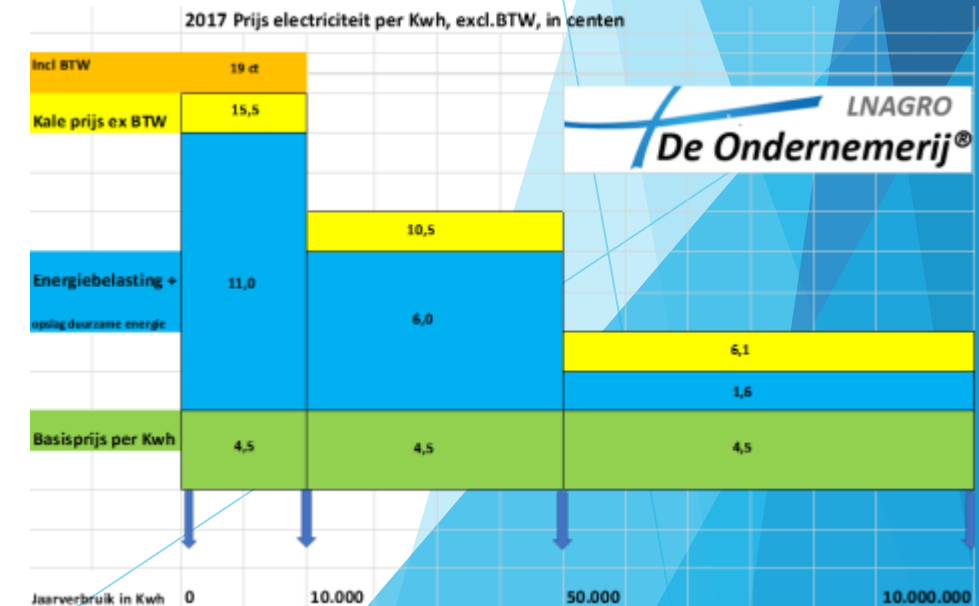
	Particulier	Melkveehouder 1	Melkveehouder 2
Jaarverbruik	5.000 kWh	50.000kWh	75.000 kWh
-/- 1,0 ct /kWh	€ 50	€ 500	€ 750
1.000 kWh besparen	€ 200	€ 115	€ 65

Terugverdientijden = Rendement

	Particulier	Melkveehouder 1	Melkveehouder 2
Jaarverbruik	5.000 kWh	50.000 kWh	75.000 kWh
-/- 1,0 ct /kWh	€ 50	€ 500	€ 750
1.000 kWh besparen	€ 190	€ 105	€ 61

Als alle drie investeren in dezelfde energiebesparende maatregel, dan is de terugverdientijd dus heel verschillend

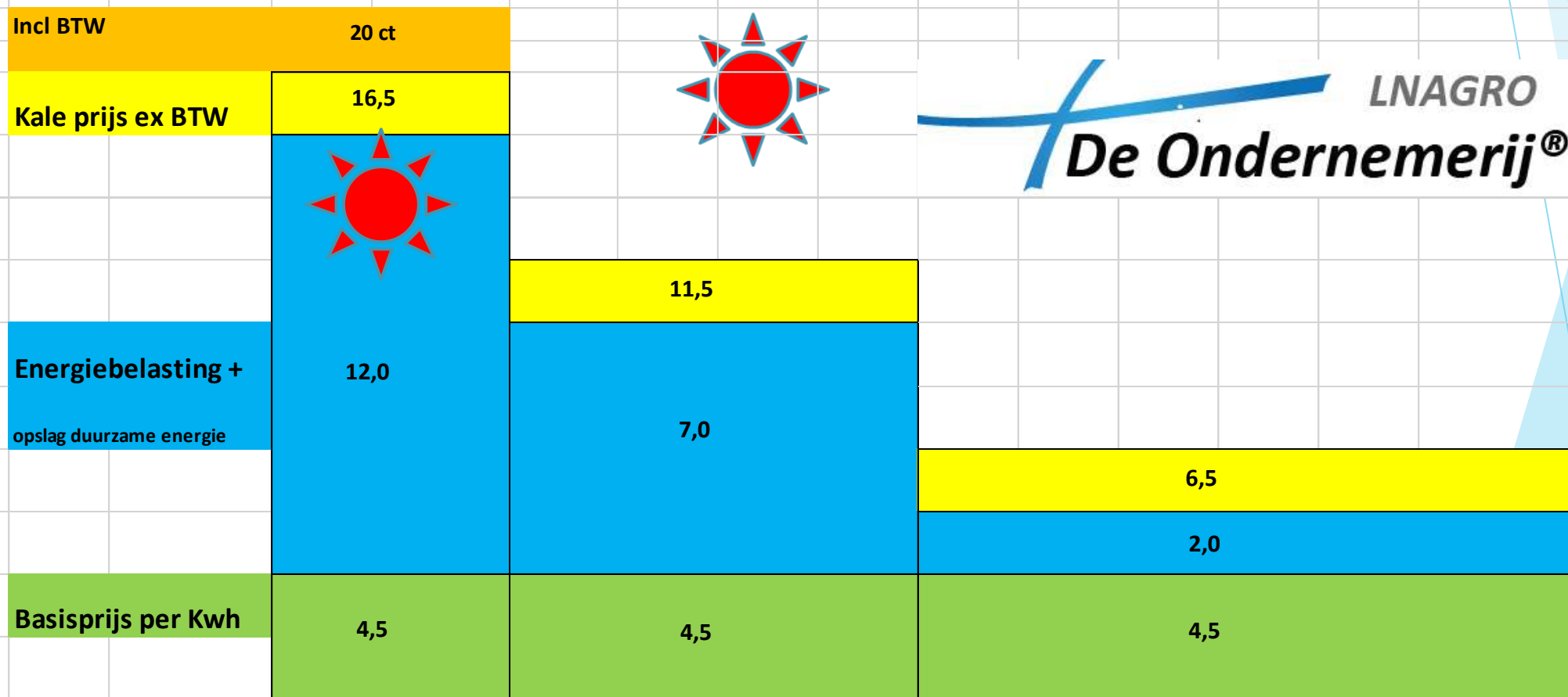

Zonnepanelen interessant ja/nee?

plaatsing op eigen dak ; goed op zuiden ; rendement 90% ; geen rekening met verzekering
onderhoud, fiscale aspecten ed.

	Particulier	Melkveehouder 1	Melkveehouder 2
Jaarverbruik in kWh	5.000	50.000	75.000
Op te wekken vermogen kWh	5.000	5.000	5.000
Benodigde Wattpiek bij 90%	5.600	5.600	5.600
Aantal panelen van 280 WP	20	20	20
Benodigde m2 dakoppervlak	34	34	34
Investering ex BTW (€ 1,25 /Wp)	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000
Investering per opgewekte kWh	€ 1,40	€ 1,40	€ 1,40
Terugverdienprijs per kWh	€ 0,20	€ 0,115	€ 0,065
Terugverdientijd o.b.v kale prijs	7 jr	12 jr	21,5 jr
Incl heffingskorting € 308 ex btw	5,6 jr	12,7 jr	21,5 jr
Bruto rendement op geld	18 %	8 %	4,6 %
	Ook btw terug	Geen EIA	Geen EIA

2018 Prijs electriciteit per Kwh, excl.BTW, in centen

Het gehele verbruik dichtleggen !!!!!- plaatsing op eigen dak

; goed op zuiden ; rendement 90% ; geen rekening met verzekering onderhoud, fiscale voordelen etc.

	Particulier	Melkveehouder 1	Melkveehouder 2
Jaarverbruik in kWh	5.000	50.000	75.000
Op te wekken vermogen kWh	5.000	50.000	75.000
Benodigde Wattpiek bij 90%	5.600	56.000	83.000
Aantal panelen van 280 WP	20	200	296
Benodigde m2 dakoppervlak	34	340	500
Investering ex BTW (€ 0,82- 0,88 – 1,25 /Wp)	€ 7.000	€ 49.280	€ 68.000
Investering per opgewekte kWh	€ 1,40	€ 0,98	€ 0,91
Terugverdienprijs per kWh	€ 0,20	€ 0,125	€ 0,105
Terugverdientijd o.b.v kale prijs	7 jr	8 jr	9 jr
Incl heffingskorting € 308 ex btw	5,5 jr	8 jr	9 jr
Bruto rendement op geld	18 %	12,3 %	11,0 %
	Btw terug	Wel EIA	Wel EIA

1 JULI 2017 → Activiteitenbesluit

Lijst van erkende maatregelen

- ▶ Deze regel staat al sinds jaar en dag in de voorschriften van de ‘vergunning’.
 - ▶ Agrarische bedrijf > 50.000 kWh en/of 25.000 m³ gas per jaar
 - ▶ Energiebesparende maatregelen met Terugverdientijd van 5 jaar
 - ▶ → uitvoeren
 - Gaf heel veel discussie
 - Daarom nu lijst van Erkende maatregelen → daar is “men “ nu dus uitgediscussieerd
 - Deze lijst wordt handvat bij milieucontroles en zal in principe leiden tot Investeringsverplichtingen om energiebesparende maatregelen uit te voeren
 - **KLOPT DIT? WAT IS REEEL? WELK TIJDSPAD?**
 - **KUN EN MAG JE BEDRIJVEN OVER ÉÉN KAM SCHEREN?**

Energieverbruik ; enkele feiten

- ▶ Verschillen tussen traditionele melkstallen en melkrobots (+ 20 kWh / 1.000 kg melk)
- ▶ Binnen de groepen is de spreiding nog veel groter (30 – 90 kWh / 1.000 kg melk)
- ▶ Over de bedrijven → traditioneel gemiddeld 50 kWh / 1.000 kg melk
- ▶ De laagste die ik gezien heb → nieuwbouw ; 25 kWh / 1.000 kg melk
- ▶ Bij grotere melkveebedrijven lopen verschillen op tot 10.000, - per jaar
- ▶ Grootverbruikers ; vacuümpomp, melkkoeling, waterpomp, verlichting, warm water, koeborstel, mestrobot, automatisch voeren, ventilatoren, verwarming,
- ▶ Deze verschillen vind je ook in de varkens- en pluimveehouderij

Lijst Erkende maatregelen ; aantal voorbeelden

- ▶ Isolatie muren en vloeren
- ▶ Frequentieregelaars op ventilatoren / vacuumpomp
- ▶ Energiezuinige verwarming zowel ketel als sturing als voor warm water
- ▶ Halvering biggenlampen
- ▶ Terugwinning warmte uit ventilatielucht bij gebruik luchtwasser
- ▶ Warmte koelmachines gebruiken
- ▶ Voorkoeler melk toepassen
- ▶ Traditionele verlichting vervangen door T5 of door LED
- ▶ Etc.

***** Zelfstandig moment *** Natuurlijk moment**

**Zorg zelf voor de juiste kennis op
het juiste moment!**

2024 komt snel

Druk zal toenemen

Wij helpen u graag op weg

Zorg zelf voor de juiste kennis op
het juiste moment!

ZozekerAsWatt

Integraal advies:

- Sanering asbestdaken / nieuw dak
- Energieverbruik + besparing
- Energiebeheer(s)plan
- Zonnepanelen ja/nee
- Slopen / herbouw
- Functieverandering
- Bestemmingsplanwijzigingen
- Procesbegeleiding offertetraject
- Subsidieaanvragen

Met de juiste kennis kun je op 't juiste
moment 'rustig' beslissen

ZoekerAsWatt

Individueel advies

Groeps- buurtadvies

Informatiebijeenkomsten

